

**UCHWAŁA NR XVIII/147/2021
RADY GMINY WĄSOSZ**

z dnia 1 grudnia 2021 r.

**w sprawie aktualizacji na lata 2021 - 2023 harmonogramu Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania
Problemów Społecznych w Gminie Wąsosz na lata 2017 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372, 1834) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876, 2369, z 2021 r., poz. 794, 803, 1981) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się aktualizację harmonogramu Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąsosz na lata 2021 – 2023, stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Leszek Nieszala

AKTUALIZACJA NA LATA 2021 - 2023 HARMONOGRAMU GMINNEJ STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WĄSOSZ NA LATA 2017 - 2025**Tabela 1: Mieszkańcy gminy w sołectwach****PODSTAWA AKTUALIZACJI**

Zgodnie z zapisami rozdziału IV: Zarządzanie realizacją strategii (dokument strategiczny przyjęty uchwałą nr XII/80/17 Rady Gminy Wąsosz z dnia 28.02.2017 r.), Koordynator Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych - OPS w Wąsoszu, będzie co trzy lata poddawał dokument aktualizacji. „Informacja zostanie opracowana na podstawie zrealizowanych usług i działań społecznych, wraz z określeniem wskaźników w harmonogramie i kierunków działania na każde 3 lata realizacji dokumentu”.

Ostatni sporządzony harmonogram był opracowany na lata 2017-2020. Stąd też OPS w Wąsoszu podjął się opracowania nowego harmonogramu strategicznego na lata 2021-2023.

Przeglądy strategiczne wraz z oceną realizacji zadań, usług zaplanowanych i ich jakości są realizowane cyklicznie. Każdego roku zespół dokonuje analizy harmonogramu dokumentu przed formułowaniem wniosków do budżetu przez samorząd.

Członkowie zespołu ds. opracowania strategii, przy wyborze zadań do realizacji, biorą pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Po wprowadzeniu zmian w harmonogramie strategii Koordynator wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Na podstawie danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019-2020, danych z PUP w Grajewie, Banku Danych Lokalnych GUS, Raportu o stanie gminy Wąsosz za rok 2019, 2020, a także strony https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wasosz_podlaskie, aktualnie obowiązujących programów społecznych w gminie, OPS w Wąsoszu dokonał analizy tendencji w obszarach społecznych, które pozwoliły na weryfikację zapisów harmonogramu- kierunków działań wyznaczonych jako priorytetowe na najbliższe lata, zgodnie z art.16b ustawy o pomocy społecznej.

OBSZAR DEMOGRAFII ORAZ RYNKU PRACY

Gminę Wąsosz w roku 2020 zamieszkiwało 3 666 mieszkańców, z czego 48,6% stanowiły kobiety, a 51,4% mężczyźni. Liczba ta zmalała o 45 osób, a w stosunku do 2019 roku. Największymi sołectwami pod względem stanu ludności są Wąsosz I, Wąsosz II (łącznie 1 123), Ławsk (580), Żebry (356) i Kędziorowo (225 osób).

Tabela 1: Mieszkańcy gminy w sołectwach

Stan na rok:	2019	2020
Gmina ogółem:	3 711	3 666
BAGIENICE	120	120
BUKOWO DUŻE	119	118
JAKI	78	76
KĘDZIOROWO	228	225
KOLONIA GRÓDŹ	26	30
KOLONIA ŁAZY	9	9

KOMOSEWO	109	112
KUDŁACZEWO	43	44
ŁAWSK	586	580
ŁEMPICE	150	143
MODZELE	84	82
NIEBRZYDY	36	36
NIECIKI	180	181
SULEWO-KOWNATY	133	129
SULEWO-PRUSY	123	126
SZYMANY	56	56
WĄSOSZ	1153	1123
ZALESIE	117	122
ŻEBRY	361	356

Dane: Raport o stanie gminy za rok 2020

Spadek liczby mieszkańców utrzymuje się od 2002 roku, na przestrzeni lat 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 13,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Struktura ludności gminy przedstawiała się w 2020 roku następująco:

**osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,2%,
osoby w wieku produkcyjnym 61,8%,
a w wieku poprodukcyjnym 19 %.**

Gmina Wąsosz ma utrzymujący się ujemny przyrost naturalny ludności, wynoszący w roku 2020 - 19. W roku 2020 urodziło się 29 dzieci, zaś zmarło 48 osób. W 2019 roku urodziło się 27 dzieci, zmarło 36 osób. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,61 i **jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa** oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W roku 2020 w Urzędzie Stanu Cywilnego oraz na stanowisku ds. ewidencja ludności i dowodów osobistych sporządzono 19 aktów małżeństw. Jest to mniej od wartości dla województwa podlaskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 5 rozwodów.

30,8% mieszkańców gminy Wąsosz jest stanu wolnego, 55,2% żyje w małżeństwie, 3,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

W 2019 roku zarejestrowano 34 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 61 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi **dla gminy Wąsosz -27**. W 2020 roku zameldowano – 65 osób, a wymeldowano – 103, co daje ujemne **saldo migracji -37 osób**. Ujemne saldo migracji również się utrzymuje.

W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Wąsosz wynosiło 4 758,98 PLN, co odpowiada 91.80% przeciętne miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wąsosz 63 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin (Grajewo i Szczuczyn), a 37 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc **saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -26**.

44,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wąsosz pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),

22,6% w przemyśle i budownictwie,

a 10,7% w sektorze usługowym

(handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)

oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym

(działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Analiza stopy bezrobocia na poziomie kraju, województwa podlaskiego i powiatu grajewskiego wskazuje na spadek., w powiecie grajewskim w roku 2020 roku o 4,8 punktu procentowego. W przypadku województwa podlaskiego nastąpił spadek o 3 p.p. a w skali całego kraju o 2,3 p.p.

Bezrobocie można określić spadającym na przestrzeni lat. W roku 2015 wynosiło aż 10,3%, w grupie osób pozostających bez pracy było 242 osoby.

Według stanu na 31 grudnia 2019 i 31 grudnia 2020, prezentowanego w statystykach PUP w Grajewie:

liczba osób bezrobotnych w gminie wyniosła w roku 2019 – 134 osoby, 6,2 % ogółu mieszkańców z grupy wieku produkcyjnego, zaś w roku 2020 – 136 osób, stanowiło 6 % w grupie produkcyjnej. Osoby długotrwale bezrobotne w gminie stanowią większość zarejestrowanych. Zasiłki dla bezrobotnych otrzymywało jedynie 20 % zarejestrowanych w roku 2019 i 28 osób w roku 2020 (21% zarejestrowanych).

Wśród grup szczególnych należy zwrócić uwagę na osoby długotrwale bezrobotne (76 osób, czyli 58%) oraz młodzież do 30 r. życia (47 osób, czyli 35%), stanowią bowiem oni najliczniejszą grupę pozostających bez pracy. Osoby z niepełnosprawnością to 5 osób w 2019 i 3 osoby w 2020 roku.

Osoby długotrwale pozostające bez pracy są odbiorcami pomocy społecznej w OPS w Wąsoszu i stanowią drugą, po ubóstwie grupę osób korzystających ze wsparcia. W roku 2020 z tytułu bezrobocia korzystały z pomocy **34 rodziny w gminie na 51 rodzin** korzystających ze świadczeń finansowych. Liczba ta jest spadkowa (w roku 2018 były to 63 rodziny).

Działania instytucji powiatowych koncentrowały się na przygotowaniu, realizacji i monitorowaniu projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. Realizowano:

1. projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie grajewskim” skierowany był do 176 osób do 30 roku życia należących do tzw. kategorii NEET (osoby, które nie pracują, nie szkolą się i nie uczestniczą w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym), w szczególności do osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz osób o niskich kwalifikacjach.

2. projekt „Zmotywowani i aktywni” skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, po 50 roku życia oraz osób o niskich kwalifikacjach. W 2019 roku z projektu skorzystało 130 osób.

3. Ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku skorzystało 19 pracodawców, przeszkolono 174 osoby.

W ramach współpracy **PUP w Grajewie z OPS w Wąsoszu** prowadzona była samorządowa elektroniczna platforma informacyjna w zakresie udostępnienia danych z bazy systemu informatycznego Syriusz STD funkcjonującego w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Gmina organizowała również prace dla osób bezrobotnych. W 2020 roku zatrudniono 1 osobę na roboty interwencyjne, 4 osoby na roboty publiczne oraz 8 osób skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie w ramach stażu.

W odpowiedzi na potrzeby młodych osób pozostających bez zatrudnienia w gminie Wąsosz realizowany jest PAL - **Program Aktywności Lokalnej na lata 2021-2025**, skierowany do 3 grup zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych:

- 1) osób ubogich, nieaktywnych zawodowo oraz osób z ich otoczenia, mieszkających we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkujących w danym środowisku,
- 2) osób ubogich - starszych, niepełnosprawnych, szczególnie poza miejscowością gminną,
- 3) młodzieży nieaktywnej, dysfunkcyjnej i ich rodzin/otoczenia.

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone przede wszystkim korzystające z pomocy społecznej.

W programie **Rewitalizacji Gminy Wąsosz** zrealizowano:

- 1) wykonanie skweru wraz z alejkami przy blokach (po dawnym PGR) w Ławsku,
- 2) rozbiórka drewnianego budynku przy ul. 11 Listopada 15 w Wąsoszu (po pożarze),
- 3) częściowe zagospodarowanie skweru przy Placu Rzędzina.

Gmina zaangażowała w program i projekty osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem.

WNIOSKI I PROGNOZY:

- Jednym z problemów demograficznych, z jakim boryka się gmina wiejska Wąsosz, to systematyczny odpływ młodych ludzi do miast i ujemny przyrost naturalny. Skutkuje to nasileniem zjawisk recesyjnych w obszarach gospodarki. Przyczyną migracji jest przede wszystkim brak miejsc pracy, zmiana stanu cywilnego i wspólne zamieszkanie z małżonkiem.
- By ograniczyć to negatywne zjawisko, należy wzmocnić otoczenie rolnictwa oraz zapewnić korzystne, zachęcające do inwestowania warunki, utrzymać tendencje sprzyjające zintensyfikowanemu rolnictwu, leśnictwu i dbaniu o stan środowiska naturalnego we współpracy z sołectwami, rolnikami. Wykorzystać kolejny okres finansowania z EU. Szansą dla gminy jest rozwój rolnictwa ekologicznego, oraz uruchomienie w najbliższym czasie zakładów mięsnych „Zakrzewscy” w Szczuczynie.
- Należy poszukiwać efektywnych rozwiązań wobec osób z grup ryzyka na rynku pracy; mężczyzn oraz młodzieży do 30 roku życia. Utrzymać współpracę z PUP i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; realizację projektów i przedsięwzięć. Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale. Jak wykazują dane gminne, problem bezrobocia jest szerszy i dotyczy również gospodarstw rolnych, w tym niemożności równego traktowania i zatrudniania emerytów rolników na rynku pracy.
- Ważne jest kontynuowanie PAL i innych celowych programów społecznych.
- Niezbędna jest współpraca partnerska służb publicznych, instytucji pozarządowych i prywatnych w obszarze rozwiązań rynkowych, tworzenie możliwie najlepszych warunków dla pozyskiwania inwestorów.

OBSZARY POMOCOWE

BEZPIECZEŃSTWO, ZDROWIE, POMOC SPOŁECZNA, WSPARCIE RODZIN I OSÓB STARSZYCH

W 2020 roku w gminie Wąsosz stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 42 przestępstwa. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 11,82 przestępstw. Jest to wartość **znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.**

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Wąsosz wynosi 82,80% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Wąsosz najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 5,91 (wykrywalność 76%) oraz przeciwko mieniu - 4,25 (wykrywalność 59%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,30 (99%), o charakterze gospodarczym - 2,93 (78%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,36 (88%).

Przestępczość w gminie ma charakter spadkowy, zaś wykroczenia mają charakter wzrostowy. Są to przede wszystkim wykroczenia przeciwko mieniu, zatrzymanie drogowe nietrzeźwych kierowców oraz porządkowe. Czyny popełnione przez osoby nieletnie występują w bardzo niewielkim nasileniu.

Jednym z podstawowych problemów rodzin zamieszkujących teren gminy jest też niezabezpieczona opieka nad dziećmi w godzinach popołudniowych obrządków.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc. Działania wobec rodzin, osób doświadczających przemocy reguluje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W ramach działania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzona jest edukacja społeczna i pomoc specjalistów.

W 2020 roku wypełniono 15 formularzy Niebieska Karta – A, z czego tylko 11 było wszczynających wobec nowych osób. W sumie procedura Niebieskiej Karty w 2020 r. była wszczęta w 10 rodzinach.

Gmina uchodzi za gminę bezpieczną, ilość zakładanych i prowadzonych Niebieskich Kart jest stała w ostatnich dwóch latach i wykazuje tendencję spadkową.

Na terenie gminy działa jeden Gminny Ośrodek Zdrowia i jeden punkt apteczny.

W ramach ośrodka funkcjonuje: gabinet medycyny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa i położnictwa środowiskowego, gabinet zabiegowy, poradnia lekarza POZ, Punkt szczepień. Ośrodek w 2020 roku udzielił 6 994 porad lekarskich.

Ilość i zakres pomocy medycznej jest niewystarczający dla osób starszych, które muszą dojeżdżać do specjalistów. Jedyne punkty specjalistyczne dotyczy lekarza - stomatologa opiekującego się osobami starszymi oraz dziećmi i młodzieżą. Osoby ze schorzeniami przewlekłymi muszą korzystać ze specjalistycznych badań i leczenia poza gminą, na terenie miast: Szczuczyn, Grajewo, Łomża, Białystok, Ełk.

Konieczne jest zwiększenie kadry medycznej i społecznej świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym, przewlekle chorym, samotnym. Wzrastający odsetek populacji gminy przekraczającej wiek 60 lat determinuje w przyszłości wzrost problemów dotyczących chorób i potrzeb wieku podeszłego.

Wśród grup korzystających z pomocy społecznej wzrasta liczba osób potrzebujących wsparcia z tytułu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności. W roku 2020 z OPS w Wąsoszu z tego tytułu korzystało 31 rodzin.

Gmina organizuje i świadczy usługi opiekuńcze. W 2020 r. z formy usług opiekuńczych korzystały 3 osoby. Usługi te są realizowane w zakresie zaspokojenia codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej – sanitarnej, pielęgnacji zleconej przez lekarza, pomocy w podtrzymywaniu kondycji psychofizycznej. W ramach projektu „Gmina Wąsosz – pomoc osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu” zatrudnionych było 6 opiekunek. Opiekowały się one 11 osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i posiadającymi orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub zapisie „wymaga wsparcia osoby drugiej”.

W 2019 roku 35,1% zgonów w gminie Wąsosz spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,2% zgonów w gminie Wąsosz były nowotwory, a 6,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Wąsosz przypada 9.41 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

Wzrost chorób cywilizacyjnych jest zdeterminowany stylem życia: niską aktywnością fizyczną dzieci, młodzieży i dorosłych, niską edukacją o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, dieta, ruch, profilaktyka). Należy przewidzieć szereg działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy.

Wśród dzieci i młodzieży do 18. roku życia dominują choroby kręgosłupa, zaburzenia refrakcji akomodacji oka, otyłość i zachowania ryzykowane dzieci i młodzieży.

Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Z danych ogólnopolskich wynika, że wraz z wiekiem rośnie częstotliwość sięgania po alkohol, narkotyki. W ramach programu: **Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, każdego roku w gminie Wąsosz realizowano zadania profilaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej.

Grupy osób najbardziej potrzebujących pomocy i usług trafiają do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Wąsosz. Wsparcie finansowe z pomocy społecznej w gminie w 2020 roku **uzyskało 138 osób (51 rodzin)**, co **stanowiło 3,7 % wszystkich mieszkańców gminy**. W stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia **zmniejszyła się**. W przypadku

długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 74%, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 o 4%. Jednak dalej to znacząca grupa wśród korzystających ze wsparcia.

Tabela 2: Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej na przestrzeni lat

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2020	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2018	Rok 2019		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
Liczba rodzin	84	57	51	48
Liczba osób w rodzinach	239	170	138	125
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
Liczba rodzin	138	131	110	105
Liczba osób w rodzinach	615	551	502	485
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
UBÓSTWO				
Liczba rodzin	111	82	76	70
Liczba osób w rodzinach	413	327	292	260
BEZROBOCIE				
Liczba rodzin	63	37	34	30
Liczba osób w rodzinach	188	118	112	105
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin	28	22	17	15
Liczba osób w rodzinach	81	53	46	43
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
Liczba rodzin	22	22	14	15
Liczba osób w rodzinach	55	55	32	35
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
Liczba rodzin	10	10	5	5
Liczba osób w rodzinach	36	28	12	10
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
Liczba rodzin	52	47	45	40
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
Liczba rodzin	52	47	45	45

Dane: OZPS OPS w Wąsoszu

W gminie Wąsosz najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną są kolejno:

ubóstwo - 76 rodzin
bezrobocie – 34 rodziny
wielodzietność i potrzeba ochrony macierzyństwa – 45 rodzin
długotrwała i ciężka choroba/niepełnosprawność – 31 (17 i 14) rodzin

Do tych grup należy kierować w najbliższym czasie rozwiązania pomocowe.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu udzielał pomocy osobom ubogim w formie zasiłków, zasiłków celowych i specjalnych: na pokrycie kosztów zakupu opału, leków, na zakup żywności z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, dożywiania 210 dzieci w szkole w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, udziału w programie „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu kontynuował ze Stowarzyszeniem Bank Żywności dystrybucję artykułów spożywczych do osób najbardziej potrzebujących, w ramach której dostarczono mieszkańcom żywność oraz organizowano warsztaty kulinarne i dietetyczne. W 2020 roku w ramach tej formy pomocy przekazano mieszkańcom 21 ton żywności.

Rodziny wspierano w formie świadczeń rodzinnych tj.: zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna i specjalnego zasiłku opiekuńczego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz w formie funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego 500+, świadczenia „dobry start” (300+).

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi obejmował usługami zatrudniony asystent rodziny, który w roku 2019 pomógł 13 rodzinom, a w 2020 roku objął wsparciem 8 rodzin w gminie.

Obok instytucji pomocy i integracji społecznej zasobami wspierającymi rodziny są inne jednostki organizacyjne gminy Wąsosz: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Biblioteka Publiczna oraz Szkoła Podstawowa w Wąsoszu, Szkoła Podstawowa w Ławsku, Szkoła Podstawowa w Sulewie – Kownatach, Szkoła Podstawowa w Niecikach wraz z jedną świetlicą przyszkolną i jedną pozaszkolną oraz 6 oddziałami przedszkolnymi. Dzieci mogą uzyskać świadczenia w formie stypendiów, rodzice pomoc w opiece i wychowaniu, w organizacji zajęć pozalekcyjnych i alternatywnych wobec wzorców cyfrowych.

Na terenie Gminy Wąsosz nie działają żadne ośrodki wsparcia, schroniska, domy pomocy społecznej i inne placówki. Osoby wymagające takiego wsparcia kierowane są do odpowiednich instytucji, które działają poza terenem gminy Wąsosz. Osoby niepełnosprawne z terenu gminy korzystają z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Szczuczynie. Gmina finansuje działanie WTZ, których uczestnikami są mieszkańcy gminy.

WNIOSKI I TENDECJE W OBSZARACH SPOŁECZNYCH:

- W gminie Wąsosz występuje korzystny trend w materii dynamiki przestępczości. Wzrasta natomiast liczba wykroczeń w ruchu drogowym. Nadal poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach, a zachowania ryzykowane kierowców są wskazywane jako jedne z dominujących.
- Konieczne jest przeciwdziałanie demoralizacji i popełnianiu czynów karalnych przez nieletnich oraz prowadzenie profilaktyki wśród dzieci i młodzieży z zakresu cyber zagrożeń, bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania.
- Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcie rodzinie, a także dobre funkcjonowanie lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego, kontynuować programy edukacyjne.
- Wzmocnić należy bezpieczeństwo seniorów, kontynuować prowadzenie działań profilaktycznych.
- W gminie Wąsosz, podobnie jak w całym kraju zauważalny jest proces starzenia się społeczeństwa, implikuje to konieczność zapewnienia opieki seniorom, którzy są jej pozbawieni ze strony rodziny, bądź rodzina nie jest w stanie zapewnić w należyty sposób takiego wsparcia. W najbliższej przyszłości zasadne będzie podjęcie strategicznych działań ukierunkowanych na osoby starsze. Niezbędne jest rozszerzenie działań służących utrzymaniu zdrowia i aktywności fizycznej, społecznej seniorów, co zapewni zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy, w tym chorych i niepełnosprawnych.
- Z przeprowadzonych analiz wynika, że spada liczba klientów pomocy społecznej. Środki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy powinny w pełni zabezpieczyć potrzeby mieszkańców.
- Pomoc społeczna w gminie Wąsosz była podczas ostatnich lat adresowana w pierwszej kolejności do osób i rodzin z powodu ubóstwa, bezrobocia, wielodzietności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmoczoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo - psychologów, asystentów i innych specjalistów.

Po dokonaniu analizy potrzeb i sformułowaniu wniosków, Koordynator Strategii OPS w Wąsoszu zweryfikował kierunki działań w poniższym harmonogramie, na lata 2021-2023.

2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII W LATACH 2021-2023

Lp.	kierunki działania	TERMINY	RAMY FINANSOWE	SPOSÓB REALIZACJI/ Wskaźniki	realizatorzy
CEL STRATEGICZNY I					
WZMOCNIENIE GMINNEGO SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI – USAMODZIELNIANIE I WYRÓWNYWANIE SZANS SPOŁECZNYCH OSÓB, RODZIN I GRUP NAJSŁABSZYCH					
1.	Stała diagnoza środowiska osób wymagających wsparcia i organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych	2021-2023	Bezkosztowo	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy nieformalne, pomocowe, ngo

2	Prowadzenie punktu pomocy prawnej. Punkt prowadzony w ramach zawartego porozumienia z Powiatem Grajewskim.	2021-2023	Budżet powiatu, fundusze pomocowe	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Starostwo Powiatowe w Grajewie, Urząd Gminy, ngo
3	Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych, asystenckich osobom starszym, z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania.	2021-2023	Budżet gminy, fundusze MRiPS, programy celowe pomocowe	Liczba osób korzystających z usług	Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy nieformalne, pomocowe, ngo
4.	Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej	2021–2023	Budżet gminy Fundusze pomocowe	Liczba wydarzeń	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy , firmy i ngo
5.	Prowadzenie działań na rzecz rodzin: -zespołu interdyscyplinarnego ds. rozwiązywania problemów rodzin i osób, -asystentury rodzinnej, -terapii i wsparcia.	2021-2023	Fundusze gminne, wojewódzkie, EFS	Liczba rodzin w asystenturze rodzinnej Liczba specjalistów	Urząd Gminy i OPS, GKRPA, ngo
6.	Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej: Rozwój działań ekonomii społecznej	2021-2023	Fundusze gminne, wojewódzkie, EFS	Wskaźniki zgodnie z projektami	Urząd Gminy i OPS, LGD Biebrzański Dar Natury, grupy nieformalne
7.	Realizacja Programu Aktywności Lokalnej na lata 2021-2025 Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji	Zgodnie z latami programów, zadaniami i wskaźnikami			
8.	Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie i zatrudnianie specjalistów na potrzeby gminnej społeczności.	2021-2023	Fundusze gminne, pomocowe, wojewódzkie	Liczba specjalistów	Urząd Gminy
9.	Realizacja: Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąsosz Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Wąsosz	Zgodnie z latami programów, zadaniami i wskaźnikami			
CEL STRATEGICZNY II ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI, DOSTĘPNOŚCI I OFERTY EDUKACYJNEJ, PROGRAMÓW PROFILAKTYKI ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIA OPIĘKA NAD OSOBAMI ZALEŻNYMI I POTRZEBUJĄCYMI (DZIECI, OSOBY STARSZE, NIEPEŁNOSPRAWNE)					
1.	Modernizacja i doposażenie bazy oświatowych, zdrowotnych, rekreacyjnych i kulturalnych.	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe, EFS, EFRR	Liczba modernizacji	Urząd Gminy, jst, szkoły, LGD Biebrzański Dar Natury
2.	Realizacja oferty edukacyjnej mieszkańców- ekologicznej, nowoczesnych technologii, tradycji ludowych, bhp zdrowego stylu życia.	2021 - 2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba usług	Urząd Gminy, oświata, instytucje szkoleniowe, zespoły, CKnO
3.	Realizacja programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej.	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba specjalistów	Urząd Gminy, oświata, instytucje szkoleniowe
4.	Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież,	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba usług	Urząd Gminy, oświata instytucje szkoleniowe,

	rodziny		EFS		świetlice
5.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	Zgodnie z latami programów, zadaniami i wskaźnikami			
CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, INTEGRACJA, AKTYWNOŚĆ I UDZIAŁ W ŻYCIU KULTUROWYM GMINY					
1.	Edukacja regionalna w społeczności	2021-2023	Fundusze pomocowe	Liczba wydarzeń edukacyjnych	Urząd Gminy, instytucje szkoleniowe, LGD Biebrzański Dar Natury
2.	Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba wydarzeń	Urząd Gminy, oświata, GOKiS, zespoły ludowe, twórcy
3.	Organizacja i prowadzenie placówek miejsc spotkań mieszkańców.	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba miejsc i usług	Urząd Gminy, oświata, GOKiS, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa, LGD Biebrzański Dar Natury
4.	Wsparcie doradcze grup nieformalnych, ngo, twórców i zespołów ludowych na terenie gminy, w tym w obszarze ekonomii społecznej	2021-2023	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba podmiotów	Urząd Gminy, oświata, GOKiS, instytucje szkoleniowe, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
5.	Realizacja Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi	Zgodnie z latami programów, zadaniami i wskaźnikami			

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych oraz wpływające na proces integracji wśród mieszkańców są osoby i instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej. Są to zarówno grupy i zespoły nieformalne, jednostki samorządowe, jak i niepubliczne - organizacje pozarządowe.

Gmina Wąsosz współpracuje z organizacjami w ramach Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Współpraca ta ma formy pozafinansowe i finansowe, jak na przykład:

- ze Stowarzyszeniem Bank Żywności obejmuje dystrybucję artykułów spożywczych do osób najbardziej potrzebujących, w ramach której dostarczono mieszkańcom żywność oraz organizowano warsztaty kulinarne i dietetyczne,
- ze Społeczno-Oświatowym Stowarzyszeniem Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym EDUKATOR w Łomży, które prowadzi Szkołę Podstawową w Niecikach,
- w realizacji programów profilaktycznych i bezpieczeństwa z 6 gminnymi jednostkami OSP, Kołami Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeniem Światło w Wąsoszu.

Gmina Wąsosz jest członkiem stowarzyszeń i związków międzygminnych: Związek Gmin Wiejskich, Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury.

Dodatkowo Gmina Wąsosz ściśle współpracuje z Powiatem Grajewskim w ramach prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez Powiat Grajewski, w roku 2020 Gmina Wąsosz nieodpłatnie wynajmowała pomieszczenia w budynku byłego gimnazjum.

Zadania te będą kontynuowane w latach 2021-2023.